

[Viggo Starcke.]

at arbejderne synes, de får for lille en del af produktionen, og det samme synes arbejdsgiverne, og begge parter har i og for sig ret, men ingen af dem har ret i, at det er den anden part, der tager det fra dem, fordi det er en helt tredje part udenfor arbejderne og arbejdsgiverne, nemlig monopolinteresserne, som er i stand til at opkræve en tribut uden at deltage i det produktive arbejde. Og så længe de magter får lov til at udøve deres spil, så længe kan de sidde lunt og pudse arbejderne og arbejdsgiverne på hinanden.

Efter retsforbundets skøn må det være sådan, at enhver har ret til at strejke, og enhver har ret til at lukke en virksomhed, som han ikke mener kan betale sig. Men når det sker i den kollektive form gennem de store organisationer, og strejkeretten og lockoutretten udvides til en ret til at blokere andres ret, så truer man derigennem hele samfundets fred, og fra vor side mener vi, at det både i henhold til grundloven og i henhold til næringsloven er samfundets ret og samfundets pligt dels at holde arbejdspladsen åben, hvis man fra nogle organisationers side vil spærre den, dels, hvis der sker kollektive lockouter, så at lukke op til omverdenen, således at man kan købe sine varer udenfor landet uden at være spærret inde bag told og restriktioner. På disse to områder har samfundet i virkeligheden meget stærke våben overfor organisationerne.

Hvad angår forslaget om enkeltheder, synes vi, at bestemmelsen i forligsmandens forslag afsnit VI, § 3, om, at det kun er i større mejerier med 2 mejerister, der kan uddannes lærlinge, hvorimod de mange små mejerier, som kun har 1 mejerist, ikke skal have lov til det, er en ganske urimelig bestemmelse. Vi kan heller ikke gå med til bestemmelsen i afsnit VI, § 4, som også har været omtalt af tidligere ordførere, bestemmelsen om arbejdsmændene, der kan få ret til at kalde sig mejerister, når de har arbejdet i 2 år, hvorimod en mejerist normalt har en uddannelse på 4 år og desuden 8 måneder på en mejeriskole.

Vi mener, at så længe man ikke fjerner årsagerne til arbejdsstridighederne, vil arbejdsstridighederne blusse op gang på gang, og jo oftere man fører dem frem i rigsdagen, des hyppigere vil vi også møde dem i fremtiden. Vi kan derfor ikke tiltræde det af den høje regering fremsatte lovforslag.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Mange af de bemærkninger, der er fremført af de ærede ordførere frister til modsigelse, både mange af de betragtninger, der er anført

om det saglige område, som forligsforslaget omspænder, og adskillige af de mere partipolitisk agitatorisk prægede udtalelser, der er fremsat fra forskellige side, fordi man følte, lejligheden var inde til lidt almindelig partipolitik. Men jeg skal lade det ligge altsammen. Jeg synes hverken øjeblikket eller den sag, vi behandler, i sig selv indeholder nogen opfordring til diskussion på dette grundlag.

Jeg vil blot gøre et par enkelte bemærkninger om den hovedbetragtning, der er kommet til ord fra forskellige partiets ordførere mod regeringens forslag, og som kan samles i, at man ikke finder det rimeligt denne gang at lade forligsmandens forslag danne grundlag for en rigsdagsafgørelse. Jeg har allerede i min fremsættelsestale henvist til, at det jo er den fremgangsmåde, der oftest tidligere er anvendt. Det er det, den høje rigsdag har gjort, når man tidligere har stået i situationer som denne, hvor parterne ikke har kunnet enes, og det vil — jeg henviser ligeledes til det, jeg sagde i min fremsættelsestale — være farligt, hvis rigsdagen forlader dette grundlag.

Nu anfører man den betragtning, at det ikke er sket før, at forligsmanden har stillet et forslag, når begge parter ikke har været enige om at tiltræde dets vedtagelse. Det oplyses for mig, at denne betragtning ikke er rigtig. I 1946 stillede samme forligsmand, rigsadvokat Pihl, et mæglingforslag, der også drejede sig om landbrugets forhold, uanset at landbrugets arbejdsgivere dengang sagde, at de ikke kunne tiltræde vedtagelse af det pågældende mæglingforslag. (*Erik Eriksen:* Så meget mere fantastisk er det at gøre det!). Jeg ved ikke, om den ærede venstreordfører, det ærede medlem hr. Erik Eriksen, har ret, når han siger, at så meget mere fantastisk er det at gøre det. Det kan ikke være sådan her i landet, at fordi landbrugets arbejdsgivere i en given situation siger et eller andet, så er det lov. Derfor må der undertiden gøres forsøg på at skabe arbejdsfred alligevel. Det blev gjort i 1946, og på trods af at det blev frarådet af landbrugets arbejdsgivere, blev forslaget — således er det sagt til mig — vedtaget.

Jeg anfører denne betragtning, fordi den viser, at det ikke er rigtigt, når det siges, at der ikke foreligger fortillfælde, hvor en forligsmand har stillet et forslag i en sådan situation og er kommet igennem med det. Men stillingen er jo iøvrigt klar, som jeg måtte forudse den ville blive efter den diskussion, der er gået forud.

Socialdemokratiets ordfører er den eneste partirepræsentant, der har givet tilslutning